

Vuoden 2024 talousarvio ja taloussuunnitelma vuosille 2024-2026

Aluehallitus 13.11.2023 § 324

5703/02.02.00/2023

Valmistelija konsernipalvelujen toimialajohtaja Sami Sipilä ja vs. hankinta- ja talousjohtaja Arto Jalkanen

Hyvinvointialuelain 115 §:n mukaan aluevaltuuston on kunkin vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä hyvinvointialueelle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio, jossa otetaan huomioon hyvinvointialuekonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Etelä-Savon hyvinvointialueen suunnitelmakausi on kolme vuotta.

Talousarvion 2024 lähtökohdat ovat vaikeat. Vuoden 2023 alijäämäennuste on n. 50 miljoonaa euroa, ja palvelujen tuotantosuunnitelman säästöt huomioidenkin vuoden 2024 alijäämä muodostuisi samansuuruiseksi ilman lisätoimenpiteitä. Taloushaasteet johtuvat pääasiassa tulojen vajeista, ja suurin osa valtion rahoituksesta, joka on tämän hetken tietojen perusteella jäämässä merkittävästi aiemmin arvioitua matalammalle tasolle vuosina 2023 ja 2024.

Syksyllä 2023 tiedossa olevan vuoden 2023 valtion rahoituksen taso on 694,8 milj. euroa ja vuoden 2024 on 709,7 milj. euroa. Vuodelle 2025 arvioitu rahoitus sisältää rahoituksen jälkikäteistarkistuksen, jossa kahden vuoden viiveellä tarkistetaan koko maan yleiskatteisen rahoituksen taso vastaamaan toteutuneita kustannuksia. Valtiovarainministeriön arvio Etelä-Savon hyvinvointialueen osuudesta jälkikäteistarkistuksessa on 20 miljoonaa euroa. Se perustuu hyvinvointialueiden yhteenlaskettuun alijäämään 673 miljoonaa euroa. On kuitenkin näköpiirissä, että yhteenlaskettu alijäämä on yli miljardi euroa. Varovaisuuden periaatteen mukaan taloussuunnitelmaan on lisätty jälkikäteistarkistuksen euromäärää kahdella miljoonalla eurolla. Näin ollen arvio vuoden 2025 rahoituksesta on 759 miljoonaa euroa, joka kuitenkin sekään ole riittävä korjaus vuoden 2023 kustannuksiin ja muodostuvaan alijäämään verrattuna.

Palvelujen tuottajat ovat esittäneet ja tehneet suuria hinnankorotuksia vuoden 2023 aikana; korotukset ovat olleet merkittävästi suurempia kuin vuoden 2023 talousarvioon varattu liikkumavara. Korotukset eivät

kuitenkaan kaikissa tapauksissa vaikuta kuin osan vuotta 2023, mutta vuonna 2024 vaikutus on koko vuodelle. Aluehallituksen 25.9.2023 § 277 linjauksen mukaisesti palvelujen ostojen uusissa hankinnoissa hinnankorotukset sidotaan maksimissaan hyvinvointialueindeksiin.

Talouden kehityksen perusura ilman erillisiä sopeuttamistoimia johtaa vuonna 2024 72,4 miljoonan euron alijäämään. Vuoden 2025 osalta alijäämänäkymä ilman sopeutustoimia on 45,0 miljoonaa euroa ja vuoden 2026 osalta 57,4 miljoonaa euroa. Hyvinvointialuelainsäädännön mukaisesti vuoden 2026 lopussa taseessa ei saa olla alijäämiä. Etelä-Savon hyvinvointialueen kertynyt alijäämä olisi talouden perusuran toteutuessa vuoden 2026 lopussa 225,3 miljoonaa euroa.

	Muutettu	Ennuste	Raami 2024	Ero	Muutos-	TS 2025	TS2026
	TA 2023	9/2023	ehdotus	enn/raamiehd	%	ehdotus	ehdotus
Toimintatulot	134,6	129,8	131,8	2,0	1,5 %	133,8	136,4
Toimintamenot	-855,1	-856,5	-892,4	35,9	4,2 %	-915,6	-939,3
Toimintakate	-720,5	-726,7	-760,7	34,0	4,7 %	-781,9	-802,9
Valtion rahoitus	703,3	694,8	709,7	14,9	2,1 %	759,0	769,2
Rahoituserät	-2,9	-2,9	-3,0	0,1	3,4 %	-3,6	-5,9
Vuosikate	-20,2	-34,8	-54,0	19,2	55,2 %	-26,5	-39,6
Poistot	-15,0	-15,7	-18,4	2,7	17,2 %	-18,5	-17,8
Tilikauden yli-/alijäämä	-35,2	-50,5	-72,4	21,9	43,4 %	-45,0	-57,4

Aluevaltuuston hyväksymässä palvelujen tuotantosuunnitelmassa on erilaisia sopeuttamistoimia määritetty n. 45 miljoonan edestä vuosille 2023 - 2025. Vuodelle 2024 sopeutustoimista kohdistuu 18,8 miljoonaa euroa ja vuodelle 2025 16,5 miljoonaa euroa. Lisäksi käynnissä ovat vuoden 2023 kolmannet yhteistoimintaneuvottelut. Neuvottelujen tarkoituksena on löytää lisäsäästöjä palvelujen tuotantosuunnitelman säästöjen lisäksi. Säästötoimenpiteitä kohdennetaan ensisijaisesti johto-, päällikkö-, ja esihenkilötehtäviin sekä asiantuntijatehtäviin konsernipalveluihin sekä muiden toimialojen hallinnollisiin tehtäviin.

Palvelujen tuotantosuunnitelmasta ja yt-neuvotteluista huolimatta kumulatiivista alijäämää muodostuu merkittävästi vuoden 2026 loppuun mennessä. Tämän vuoksi lisäsopeutustoimenpiteet ovat välttämättömiä. Uskottavia sopeutusohjelmia ei voida laatia niin, että kaikki alijäämät saataisiin katettua toiminnan tehostumisella ja talouden säästöillä. Kertyneiden alijäämien kattaminen edellyttää toiminnan ja talouden

sopeuttamisen lisäksi omaisuuden myyntejä tai muita järjestelyjä, joilla saavutetaan kertaluontoisia ja merkittäviä tulosvaikutteisia taloudellisia hyötyjä.

Viranhaltijavalmistelussa on päädytty esittämään lisäsopeutuksia seuraavasti:

vuodelle 2024 yhteensä 5 miljoonaa euroa

vuodelle 2025 yhteensä 15 miljoonaa euroa

vuodelle 2026 yhteensä 10 miljoonaa euroa.

Lisäsopeutustoimien toteutuminen edellyttää toimitilojen olennaista vähentymistä ja sitä kautta vuokratulujen vähentymistä. Vuokrien kokonaismäärästä on tavoiteltava 10 miljoonan euron kokonaisvähennemää vuoden 2026 loppuun mennessä. Toimitilojen vuokrasopimusten irtisanomisajat huomioiden suurimmat taloudelliset hyödyt tilojen vähentämisestä tulevat vuosille 2025 ja 2026. Tällä hetkellä Etelä-Savon hyvinvointialueen palveluihin on päässyt hyvin, mutta mittavat säästötoimet voivat johtaa palvelujen laadun heikkenemiseen sekä palvelujen vähenemiseen useissa toimipisteissä.

Edellä kuvattujen sopeutustoimien, palvelujen tuotantosuunnitelman sekä yt-neuvottelujen arvioituna lopputulemana vuoden 2024 toimintamenojen loppusumma olisi 868,6 miljoonaa euroa ja tilikauden tulos -48,6 miljoonaa euroa. Vuoden 2026 lopussa taseen alijäämä olisi 79,5 miljoonaa euroa, ja se on katettava esimerkiksi omaisuuden myyntivoitoilla.

Aluehallituksen asetettua talousarvion valmistelun tarkemmat reunaehdot valmistelu jatkuu niin, että talousarviokäsittelyt ovat aluehallituksessa 27.11. (toimialakohtainen käsittely) ja 4.12.2023. Aluevaltuusto hyväksyy vuoden 2024 talousarvion 11.12.2023.

Hyvinvointialuejohtajan esitys:

Aluehallitus

1. merkitsee talousarvion ja taloussuunnitelman perusuran lähtökohdat tiedokseen: vuoden 2024 tulos -72,4 miljoonaa euroa ja taseen kumulatiivinen alijäämä vuoden 2026 lopussa 225,3 miljoonaa euroa.
2. päättää talousarvion 2024 ja taloussuunnitelman 2024 - 2026 valmistelun lähtökohdaksi seuraavat lisäsopeutustoimet palvelujen tuotantosuunnitelman ja käynnissä olevien yt-neuvottelujen lopputuleman lisäksi:

vuodelle 2024 yhteensä 5 miljoonaa euroa

vuodelle 2025 yhteensä 15 miljoonaa euroa

vuodelle 2026 yhteensä 10 miljoonaa euroa.

3. Sopeutusohjelman valmistelu aloitetaan välittömästi, ja se tuodaan aluehallituksen käsittelyyn toisella kvartaalilla, kun tilinpäätös vuodelta 2023 on valmistunut ja analysoitu.

4. päättää vuoden 2024 tulostavoitteeksi -48,6 miljoonaa euroa.

5. päättää, että hyvinvointialueen omaisuuden myymiseksi ja muiden kertaluontoisten positiivisten tulosvaikutteisten toimenpiteiden toteuttamiseksi käynnistetään valmistelu, jonka tavoitteena on kattaa vuoden 2026 loppuun mennessä taloussimulaatiossa ennakoitu taseen alijäämä 79,5 miljoonaa euroa. Mikäli kertaluontoisia toimenpiteitä ei löydy, alijäämien kattamisaika muutu tai mikäli rahoitusmallin kehittäminen ei johda riittävästi kasvavaan rahoitukseen, valmistellaan muita sopeutustoimia tavoitteeseen pääsemiseksi.

Käsittely:

Merkitään seuraavat poistumiset kokouksesta ennen asian käsittelyä klo 9.56:

Erkki Huupponen ilmoitti esteestä ja poistui kokouksesta (yhteisöjäävi, Pieksämäen kaupunginvaltuuston pj.).

Sanni Saari ilmoitti esteestä ja poistui kokouksesta (yhteisöjäävi, Rantasalmen kunnanhallituksen jäsen).

Soili Moilanen ilmoitti esteestä ja poistui kokouksesta (yhteisöjäävi, Pieksämäen kaupunginhallituksen pj.). Tilalle saapui Soili Moilasen henkilökohtainen varajäsen Heidi Honkanen.

Jaana Strandman ilmoitti esteestä ja poistui kokouksesta (yhteisöjäävi, Mikkelin kaupunginhallituksen jäsen). Tilalle saapui Jaana Strandmanin henkilökohtainen varajäsen Kirsi Visunen.

Oskari Valtola ilmoitti esteestä ja poistui kokouksesta (yhteisöjäävi, Mikkelin kaupunginvaltuuston pj.). Tilalle saapui Oskari Valtolan henkilökohtainen varajäsen Ari Hänninen.

~~Jouni Koskela ilmoitti esteestä ja poistui kokouksesta (yhteisöjäävi, Savonlinnan kaupunginvaltuuston 3. vpj.)~~ **Yliviivattu kirjaus on poistettu**

hallintolain (434/2003) § 51 mukaisena virheen korjaamisena.

Asianomainen on ilmoittanut virheestä sähköpostilla 26.11.2023.

Tommi Vehmala ilmoitti esteestä ja poistui kokouksesta (yhteisöjäävi, Kangasniemen kunnanvaltuuston pj.)

Merkitään, että Pirkko Valtolan tilalla kokouksessa oli hänen henkilökohtainen varajäsenensä Mali Soininen.

Kokouksessa pidettiin tauot 9.58-10.01. ja 10.11.-10.14.

Esittelijä ehdotti asian poistamista esityslistalta.

Päätös:

Asia poistettiin esityslistalta.

Tiedoksi